

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

Z EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA DLA KLAS VIII

I. Informacje ogólne

I.I. Cele oceniania:

- 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie,
- 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej się uczyć,
- 3) udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju,
- 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce,
- 5) monitorowanie bieżącej pracy ucznia,
- 6) dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia.

I.II. Zasady oceniania:

- 1)zasada jawności ocen zarówno dla ucznia jak jego rodziców;
- 2)zasada częstotliwości i rytmiczności - uczeń oceniany jest na bieżąco i rytmicznie. Ocena końcowa nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych;
- 3)zasada jawności kryteriów - uczeń i jego rodzice znają kryteria oceniania, zakres materiału z każdego przedmiotu oraz formy pracy podlegające ocenie;
- 4)zasada różnorodności wynikająca ze specyfiki każdego przedmiotu;
- 5)zasada różnicowania wymagań - zadania stawiane uczniom mają zróżnicowany poziom trudności i dają możliwość uzyskania wszystkich ocen;
- 6)zasada otwartości - PZO podlegają weryfikacji i modyfikacji w oparciu o okresową ewaluację.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów

Ocenianiu podlegać będą:

1. Wypowiedzi ustne - oceniane są pod względem rzeczowości, stosowania języka chemicznego, umiejętności formułowania dłuższej wypowiedzi. Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji; w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu.

2. Sprawdziany pisemne, całogodzinne - przeprowadzane po zakończeniu każdego działu; zapowiadane są tydzień wcześniej, poprzedzone lekcją powtórzeniową oraz wpisane do e-dziennika.

3. Kartkówki 10 – 15 min. - obejmujące materiał z najwyżej trzech ostatnich lekcji; nie muszą być

zapowiadane.

4. Zadania domowe – przynajmniej jedna ocena w semestrze, ocenie podlegają zadania w zeszytcie przedmiotowym. Obowiązkiem ucznia jest systematycznie (czytelne i estetyczne) prowadzenie notatek w zeszytcie przedmiotowym i odrabianie prac domowych. Uczeń, który był nieobecny na lekcji lub kilku lekcjach ma obowiązek nadrobić wszystkie notatki i prace domowe w zeszytcie przedmiotowym w ciągu tygodnia. Przy sprawdzaniu prac domowych ocenie podlegają: pomysłowość rozwiązania, poprawność rzeczowa, umiejętność prezentacji w przypadku prac ustnych), zgodność z poziomem wymagań.

5. Dodatkowa aktywność: aktywność na lekcjach, umiejętność samodzielnego rozwiązywania problemów, współpraca w zespole, udział w dyskusjach prowadzących do końcowych wniosków. Za aktywność na lekcji uczeń może otrzymać plusy. Gdy zgromadzi 8 plusów uzyskuje ocenę bardzo dobrą. W przypadku dużej aktywności na lekcji uczeń może otrzymać ocenę bardzo dobrą.

6. Ćwiczenia praktyczne, którymi są czynności ratownicze z pierwszej pomocy (oceniane pod kątem poprawności, staranności, samodzielności). Zaliczenie działań ratowniczych odbywa się we wspólnie ustalonym terminie.

Ocenie podlega również aktywność negatywna ucznia. Uczeń, który przeszkadza w prowadzeniu zajęć, nie uważa oraz nie wykonuje poleceń nauczyciela otrzymuje minus. W przypadku otrzymania przez ucznia 3 minusów, nauczyciel stawia uczniowi ocenę niedostateczną.

Podczas oceny sprawdzianów pisemnych lub kartkówek przyjmuje się następującą skalę punktową:

- 0% - 29% - ocena niedostateczna
- 30% do 50% punktów - ocena dopuszczająca
- 51% do 74% punktów - ocena dostateczna
- 75% do 89% punktów - ocena dobra
- 90% do 99% punktów - ocena bardzo dobra
- 100% - ocena celująca.

6. Konkursy i olimpiady – dla uczniów będących laureatami etapu I przewidziana jest celująca ocena częściowa, natomiast uczniowie, którzy są laureatami etapu II przewidziane jest podwyższenie oceny semestralnej lub końcowo-rocznej o jeden stopień.

7. Uczeń może uzyskać również ocenę za inne formy aktywności, np. opracowanie ciekawych materiałów, referaty, prezentacje multimedialne.

III. Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów

1. Przy każdej ocenie w dzienniku lekcyjnym jest wpis określający rodzaj aktywności ucznia, zakres materiału i forma sprawdzianu.
2. Wystawienie oceny semestralnej i końcowo-rocznej dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych, przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów i ćwiczeń praktycznych, w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Pozostałe oceny są wspomagające.

IV. Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych

1. Uczeń po uzyskaniu oceny niedostatecznej z kartkówki może ją poprawić pozytywną oceną na całogodzinym sprawdzianie z danego rozdziału. Jeśli z tego sprawdzianu uzyska ocenę negatywną, ma szansę poprawić ją na lekcji w umówionym terminie, jednakże nie później niż w ciągu 2 tygodni od napisania sprawdzianu.
2. Do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio wpisuje się ocenę uzyskaną z poprawy.
3. Uczeń, który nie pisał sprawdzianu z powodu nieobecności jest zobowiązany do napisania go na najbliższej godzinie lekcyjnej. Wyjątek stanowi długotrwała nieobecność ucznia – wtedy ustalany jest indywidualny termin.
4. Uczeń może być zwolniony przez nauczyciela z pisania pracy klasowej, kartkówki lub odpowiedzi ustnej w wyjątkowych sytuacjach losowych.
5. Istnieje możliwość konsultacji z nauczycielem w przypadku, gdy uczeń zgłosi chęć uzupełnienia braków z przedmiotu.

V. Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny z zajęć edukacyjnych

- 1) Uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny tylko o jeden stopień i tylko w przypadku gdy co najmniej połowa uzyskanych przez niego ocen cząstkowych jest równa ocenie, o którą się ubiega, lub od niej wyższa.
- 2) Warunki ubiegania się o ocenę wyższą niż przewidywana:
  - frekwencja na zajęciach z chemii nie niższa niż 80% (z wyjątkiem długotrwałej choroby);
  - usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach;
  - przystąpienie do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych;

- uzyskanie z wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych ocen pozytywnych (wyższych niż ocena niedostateczna), również w trybie poprawy ocen niedostatecznych,
  - skorzystanie z wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy, w tym - konsultacji indywidualnych.
- 3) Uczeń spełniający wszystkie warunki najpóźniej na 7 dni przed klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej przystępuje do przygotowanego przez nauczyciela przedmiotu dodatkowego sprawdzianu pisemnego, obejmującego tylko zagadnienia ocenione poniżej jego oczekiwań.
  - 4) Sprawdzian, oceniony zgodnie z przedmiotowymi zasadami oceniania, zostaje dołączony do dokumentacji wychowawcy klasy.
  - 5) Poprawa oceny rocznej może nastąpić jedynie w przypadku, gdy sprawdzian został zaliczony na ocenę, o którą ubiega się uczeń lub ocenę wyższą.
  - 6) Ostateczna ocena roczna nie może być niższa od oceny proponowanej, niezależnie od wyników sprawdzianu, do którego przystąpił uczeń w ramach poprawy.

V. INNE

- 1) Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).
- 2) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę.
- 3) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów), sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom) podczas dyżurów konsultacyjnych nauczyciela.
- 4) Uczeń ma prawo zgłosić raz w semestrze nieprzygotowanie do zajęć, nie dotyczy to lekcji powtórzeniowych i zapowiedzianych wcześniej sprawdzianów (wyjątkiem jest powrót do szkoły po długiej nieobecności); nieprzygotowanie należy zgłaszać przed lekcją (podczas sprawdzania listy obecności).
- 5) Każdy uczeń w ciągu okresu powinien otrzymać co najmniej 4 /cztery / oceny.
- 6) Oceny podawane są uczniom do wiadomości i na bieżąco wpisywane do dziennika lekcyjnego. Oceny z odpowiedzi ustnej, jak również inne spostrzeżenia dotyczące postępów edukacyjnych ucznia mogą być wpisywane do zeszytu przedmiotowego, jako informacja dla rodziców i winne być podpisane przez rodziców.

7) Zapowiedziane sprawdziany nie powinny być przekładane bez szczególnie ważnych powodów.

8) Każdy sprawdzian i kartkówkę uczeń musi zaliczyć w terminie uzgodnionym z nauczycielem – nie później jednak niż do tygodnia od daty sprawdzianu (kartkówki) lub powrotu do szkoły po czasowej nieobecności. W przypadku ponownej nieobecności ucznia w ustalonym terminie uczeń pisze sprawdzian po powrocie do szkoły. Zaliczenie polega na pisaniu sprawdzianu o tym samym stopniu trudności. W sytuacjach uzasadnionych nauczyciel może zwolnić ucznia z zaliczania zaległego sprawdzianu. Brak zaliczenia pracy pisemnej nauczyciel oznacza wpisując w rubrykę ocen „-”

9) Sprawdziany i inne prace pisemne są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego.

VI. Sposób przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach w nauce

1) Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów i rodziców o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych.

2) O ocenach cząstkowych lub końcowych informuje rodziców:

- wychowawca klasy na zebraniach lub w czasie indywidualnych spotkań,
- nauczyciel uczący w czasie dyżurów nauczycielskich oraz za pośrednictwem e-dziennika.

3) Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane do wglądu rodzicom w jeden z następujących sposobów:

- na prośbę rodzica nauczyciel udostępnia do wglądu pracę pisemną ucznia podczas indywidualnych konsultacji na terenie szkoły,
- nauczyciel udostępnia do wglądu prace pisemne uczniów podczas zebrań rodziców.

VII. Ogólne kryteria oceniania

Ustala się następujące szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń który:

- zdobył pełen zakres wiedzy przewidziany w programie,
- jest bardzo aktywny na lekcjach,
- inicjuje dyskusję,
- przedstawia własne(racjonalne) koncepcje rozwiązań, działań, przedsięwzięć, systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się tym z grupą,

- odnajduje analogie, wskazuje szanse i zagrożenia określonych rozwiązań,
- wyraża własny, krytyczny, twórczy stosunek do omawianych zagadnień,
- argumentuje w obronie własnych poglądów,
- wykonuje szereg zadań z własnej inicjatywy,
- bierze z sukcesami udział w konkursach,
- potrafi doskonale zaplanować i zorganizować pracę swoją i innych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń który:

- zdobył pełen zakres wiedzy przewidziany w programie,
- sprawnie wykorzystuje wiedzę z różnych przedmiotów do rozwiązywania zadań z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa,
- sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych źródeł informacji,
- samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy postawione przez nauczyciela,
- jest bardzo aktywny na lekcjach,
- bezbłędnie wykonuje czynności ratownicze, koryguje błędy kolegów,
- odpowiednio wykorzystuje sprzęt i środki ratownicze,
- sprawnie wyszukuje w różnych źródłach informacji o sposobach alternatywnego działania,
- umie pokierować grupą rówieśników

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń który:

- opanował materiał programowy w stopniu zadowalającym,
- samodzielnie korzysta ze wskazanych źródeł informacji,
- poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo- skutkowych,
- samodzielnie wykonuje typowe zadania związane z tokiem lekcji,
- podejmuje wybrane zadania dodatkowe,
- jest aktywny w czasie lekcji,
- poprawnie wykonuje czynności ratownicze umie dobrać potrzebny sprzęt i wykorzystać niektóre środki ratownicze,

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń który:

- opanował podstawowe elementy programu pozwalające na podjęcie w otoczeniu działań ratowniczych i zabezpieczających,
- pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji,
- udziela odpowiedzi na proste pytania nauczyciela,
- samodzielnie wykonuje proste zadania w trakcie zajęć, - przejawia przeciętną aktywność

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń który:

- wykazuje braki w wiedzy, nie uniemożliwiają one jednak dalszej edukacji i mogą zostać usunięte,
- przy pomocy nauczyciela wykonuje proste polecenia, wykorzystując podstawowe umiejętności,

- jego postawa na lekcjach jest bierna, ale wykazuje chęć do współpracy.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń który:

- wykazuje braki w wiedzy, które uniemożliwiają dalszy rozwój w ramach przedmiotu,
- nie potrafi wykonać prostych poleceń, wymagających zastosowania podstawowych umiejętności,
- pomimo pomocy nauczyciela nie potrafi się wypowiedzieć,
- nie interesuje się przedmiotem i wykazuje brak chęci do nauki.

VIII. Wymagania na poszczególne oceny.

l.p.	Dział	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Rozdział I Bezpieczeństwo państwa						
1)	Bezpieczny obywatel, bezpieczny naród, bezpieczne państwo.	- definiuje bezpieczeństwo jako stan i jako proces – wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli	- opisuje geopolityczne położenie Polski – omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego	– wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa	– definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej	
2)	Bezpieczeństwo Polski w stosunkach międzynarodowych.	– opisuje geopolityczne położenie Polski – omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego	– wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie	– opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski – potrafi podać przykłady misji pokojowych w których brali udział Polacy	– wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO) – wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski	- omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski – potrafi omówić najważniejsze cele głównych organizacji międzynarodowych do których należy Polska
Rozdział II Postępowanie w sytuacjach zagrożeń						

3)	Źródła zagrożeń	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń – wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce – dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania 	
4)	Ostrzeganie o zagrożeniach i alarmowanie	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia sygnały alarmowe – omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych – wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia sposoby przeciwdziałania panice 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego 	<ul style="list-style-type: none"> –charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania
5)	Ewakuacja	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie – rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku – zna szkolną instrukcję ewakuacji 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych – omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji – rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji 	
6)	Zagrożenia pożarowe	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne przyczyny pożarów – opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego – omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonąca na człowieku – wie jak się zachować podczas zapalenia oleju na patelni 	
7)	Zagrożenia powodziowe	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne przyczyny powodzi i potrafi je opisać 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia zadania państwa w zakresie ochrony 	<ul style="list-style-type: none"> – planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych – omawia pojęcie: stan ostrzegawczy, 	

			<p>przeciwpowodziowej</p> <p>- wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi</p> <p>– wymienia na czym polega ochrona przeciwpowodziowa</p>	<p>aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej</p> <p>uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi - wie co należy zrobić w czasie ewakuacji</p>	<p>stan alarmowy, dekontaminacja, pogotowie przeciwpowodziowe, alarm powodziowy,</p>	
8)	Ekstremalne warunki pogodowe	– wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka	– omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz	– opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur	– potrafi scharakteryzować zagrożenia i zasady postępowania podczas: intensywnych opadów śniegu ekstremalnie niskich temperatur upałów, wichur gwałtownych burz	
9)	Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych	– wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych	<p>– opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych</p> <p>– opisuje zagrożenia towarzyszące wypadkom</p>	<p>– omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym na miejscu zdarzenia</p> <p>– wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce</p>	<p>– opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR</p> <p>– omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów, kolizja, katastrofa, wypadek</p>	– zna system segregacji rannych TRIAGE
10)	Zagrożenia terrorystyczne	<p>– definiuje pojęcie terroryzm</p> <p>– rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych</p>	– opisuje zasady zachowania się na wypadek: strzelaniny znaleźienia się w sytuacji zakładniczej	opisuje zasady zachowania się na wypadek: ataku bombowego ataku gazowego otrzymania	– omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru	

		(policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych	– zna główne przyczyny terroryzmu	podejrzanej przesyłki – wymienia najczęstsze akty terroru		
11)	Próbna ewakuacja	-zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji – rozpoznaje znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej	– prawidłowo wykonuje nakazane czynności	– wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób – zachowuje spokój i opanowanie	– zna treść szkolnej instrukcji ewakuacji	
Rozdział III Podstawy pierwszej pomocy						
12)	Podstawowe wiadomości z pierwszej pomocy.	wyjaśnia termin „pierwsza pomoc”, - określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy osobom poszkodowanym	– wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego” – wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy	– opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia – zna główne stany nagłego zagrożenia zdrowotnego	– wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych	
13)	Postępowanie w miejscu zdarzenia	– demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych – zna numery alarmowe	– poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową – wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym	– podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy – opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych	– wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób	
14)	Pomoc osobie nieprzytomnej	– wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”	– ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku – udrażnia drogi oddechowe	– ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC	– wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej	

		<ul style="list-style-type: none"> – ocenia stan świadomości poszkodowanego – umiejętnie stosuje folię NRC 	<p>(rękoczymem czoło–żuchwa)</p> <ul style="list-style-type: none"> – sprawdza, czy poszkodowany oddycha – wymienia objawy utraty przytomności – wymienia ogniwa łańcucha przeżycia 	<ul style="list-style-type: none"> – układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej – wymienia główne przyczyny omdlenia – opisuje ogniwa łańcucha przeżycia 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi przeprowadzić wywiad SAMPLE – zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną – wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB – udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia – charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie 	
15)	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności – stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci – wymienia objawy NZK – zna przyczyny NZK 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa” – przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej – opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego – potrafi wykorzystać AED w praktyce – wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze) 	
16)	Apteczka pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> – wycisza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: samochodowej turystycznej domowej 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy 	
17)	Tamowanie krwotoków	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran – bezpiecznie zdejmuje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je – wykonuje w obrębie kończyny opatrunki 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna) – demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa 	

		<p>rękawiczki ochronne</p>		<p>uciskowe i osłaniające</p> <p>– wie kiedy może zastosować opaskę uciskową</p> <p>– potrafi opisać pierwszą pomoc przy krwotokach</p>	<p>– potrafi wykonać opatrunek z ciałem obcym w ranie</p> <p>– potrafi założyć opaskę uciskową</p>	
18)	Złamania i zwichnięcia	<p>– zakłada temblak</p> <p>– podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie</p>	<p>– omawia zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa</p> <p>– wie jakie są typowe objawy złamania</p> <p>– zna objawy zwichnięć i skręceń</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie</p> <p>– opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa</p> <p>– wie jakie są rodzaje złamań</p>	<p>– zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów</p> <p>– potrafi udzielić pomocy poszkodowanemu w przypadku złamań, zwichnięć i skręceń</p>	
19)	Oparzenia i odmrożenia	<p>– demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny</p>	<p>– omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: oparzeń termicznych</p> <p>– wie jak postępować w przypadku zapalenia oleju w kuchni</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie</p> <p>– omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: oparzeń termicznych oparzeń środkami chemicznymi wychłodzenia organizmu i odmrożeń</p>	<p>– proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci</p> <p>– wymienia czynniki sprzyjające wychłodzeniu</p> <p>– zna stopnie oparzeń i odmrożeń i potrafi je scharakteryzować</p>	
20)	Inne groźne przypadki	<p>– omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wypadkach: zadławienia, zawału serca, udaru mózgu, napadu padaczkowego, ciała obcego w oku, zatrucia, tonięcia, napadu padaczkowego, ciała obcego w oku, zatrucia, tonięcia,</p>	<p>- wie jakie są przyczyny: zadławienia, zawału serca, udaru mózgu, napadu padaczkowego, ciała obcego w oku, zatrucia, tonięcia, porażenia prądem,</p>	<p>– omawia objawy w przypadkach: zadławienia, zawału serca, udaru mózgu, napadu padaczkowego, ciała obcego w oku, zatrucia, tonięcia, porażenia prądem,</p>	<p>– omawia i stosuje w praktyce sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: zadławienia omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia, - wykonuje na manekinie rękoczynny ratunkowe w</p>	

		porażenia prądem, ukąszenia, użądlenia	ukąszenia, użądlenia	ukąszenia, użądlenia	przypadku zadławienia, - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci, zawału serca, udaru mózgu, napadu, padaczkowego ciała obcego w oku, zatrucia, tonięcia, porażenia prądem, ukąszenia, użądlenia	
Rozdział IV Profilaktyka zdrowotna						
21)	Zdrowie jako wartość. Zasady zdrowego stylu życia.	definiuje zdrowie – wymienia zachowania prozdrowotne – określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych – potrafi obliczyć współczynnik BMI	– wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków – analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem	– opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe – wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania – zna i omawia zasadę 3x30x130 – zna wpływ snu na organizm człowieka	– wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym – wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ	– proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym
22)	Choroby cywilizacyjne	- wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych	– wymienia główne choroby cywilizacyjne z podziałem na choroby somatyczne i zdrowia psychicznego – zna definicję anoreksji i depresji	– wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie – proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym	– proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu – omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych – zna przykłady uzależnień behawioralnych i potrafi omówić kilka z nich	

23)	Komunikacja interpersonalna w trosce o zdrowie	– omawia znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej – wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna”	– wymienia zasady asertywności, dobrej komunikacji – odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury	– charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego – buduje komunikaty asertywne – wymienia zasady aktywnego słuchania	- wymienia i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej – proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji – wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne	
-----	---	---	--	--	--	--

VIII. Dostosowanie przedmiotowych zasad oceniania do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1) Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.

2) Formy i metody pracy dostosowane do indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów:

- możliwość rozbicia zadań złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- wydłużenie czasu na nauczanie się partii materiału lub rozłożenie na mniejsze części,
- branie pod uwagę wyłącznie poprawności merytorycznej wykonanego ćwiczenia,
- podczas odpowiedzi ustnych - zadawanie większej liczby prostych pytań zamiast jednego złożonego,
- obniżenie wymagań dotyczących estetyki zeszytu ćwiczeń,
- wydłużenie czasu pracy na wykonanie zadania,
- wykonanie pracy pod kierunkiem nauczyciela.
- kierowanie poleceń w prostej i konkretnej formie oraz egzekwowanie ich realizacji,
- w miarę potrzeb stosowanie dodatkowych wyjaśnień i naprowadzeń,
- wydłużanie czasu przeznaczanego na realizację różnego typu zadań, w tym sprawdzianów,
- otoczenie ucznia atmosferą akceptacji, życzliwości i zrozumienia,
- wzmacnianie samooceny ucznia poprzez dostrzeganie i podkreślanie jego mocnych stron na forum grupy.